

Digiohjelman

2024–2026

Sisällys

1. Johdanto	3
Tausta ja tavoite	3
Kohderyhmät	4
Rajaukset ja painotukset	4
Työstömenetelmät	4
Hallintamalli ja vastuut	5
Viestintä	6
Kokonaiskuva ja asemointi	6
Rakenne	7
2. Nykytila ja toimintaympäristö	8
Kaupungin strategiset tavoitteet	8
Lainsäädäntö ja hallitusohjelma	9
Uudet teknologiat	12
Kyberturvallisuus	12
Ilmasto ja ympäristö	13
Organisaatiouudistukset	13
Henkilöstön ja organisaation digitalisaatiotaso	14
Talous ja panostukset digitalisaatioon	14
3. Tavoitteemme	15
Tavoitteiden yhteys kaupunkistrategian teemoihin	16
4. Tarvittavat kyvykkyydet ja edellytykset	17
5. Toimenpiteet = Digitiekartta	18
Toimenpiteiden tarkastelu eri lähestymistavoin	19
6. Arviointi	20
Hyödyt	20
Tulos- ja muutosmittarit	21
Kustannukset	22
Seuranta	22
Liite 1: Tiekartta	23
Liite 2: Digijoryn arvio edellisestä digiohjelmasta	24

Kuvaluettelo

Kuva 1: Digiohjelma ja -tiekartta perustuvat kaupunkistrategiaan.	4
Kuva 2: Osallistamisen tavat.	5
Kuva 3: Kaupungin digiohjelma osana laajempaa kokonaisuutta.	7
Kuva 4: Kaupunkistrategiassa on neljä kärkeä.	8
Kuva 5: Digilainsäädännön tilannekuva.	10
Kuva 6: Kuntia velvoittavat säädökset.	11
Kuva 7: Digitalisaatiokyselyn tulokset.	14
Kuva 8: Digitalisaation tavoitteet.	16
Kuva 9: Tavoitteiden (A-C) yhteys digitalisaation hyötyihin ja kaupunkistrategian kärkeen.	17
Kuva 10: Kaupunkistrategiasta digitiekarttaan.	19

1. Johdanto

”Jos haluamme kaiken säilyvän ennallaan, on kaiken muututtava.”
Giuseppe Tomasi Di Lampedusa, Tiikerikissa, 1958

Kaupunkistrategiassa todetaan, että digitalisaatio, monen muun globaalin ilmiön tavoin, haastaa Porvoon kaupunkia entistä vahvemmin.

Yhteiskunnallinen muutos ja toimintamallien uudistaminen edellyttää kehitystyötä palvelutuotantoon, käytettäviin teknologioihin sekä ICT–infrastruktuuriin. Teknologian, oikean tiedon ja uudistettujen prosessien avulla pystymme helpottamaan ja tehostamaan toimintaamme sekä saavuttamaan ilmastotavoitteemme. Digitalisaation avulla voimme tuoda lisäarvoa kuntalaisille, kaupungin henkilöstölle ja sidosryhmille.

Kaupunkiorganisaation laaja-alaiseen uudistukseen tarvitaan jokaisen panostusta ja vuorovaikutusta. Digiohjelma kuuluu kaikille ja on koko henkilökunnan omaisuutta.

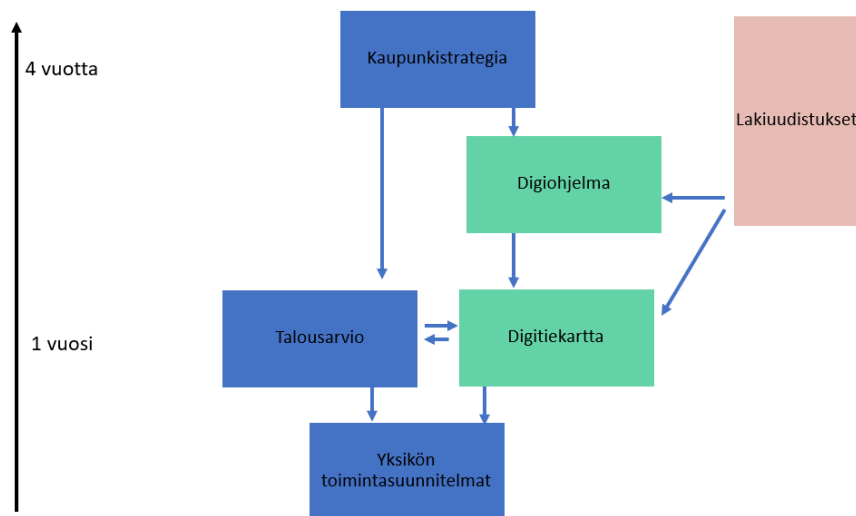
Tausta ja tavoite

Digiohjelma ja -tiekartta sisältävät nyt tai lähitulevaisuudessa tehtäviä päätöksiä ja toimenpiteitä tulevan onnistumisen varmistamiseksi. Digiohjelmaan on nostettu mukaan ne asiat, jotka Porvoon kaupunki kokee päätöksentekohetkellä olevan tulevan menestyksen kannalta meille ratkaisevan tärkeitä.

Tämä dokumentti liitteineen on poikkihallinnollinen tavoiteasetanta, jonka avulla varmistetaan kaupungin digitalisaation kulttuuri ja kyvykkyydet tulevaisuudessa. Digiohjelma näyttää suunnan ja päämäärän kaupungin digitalisaatiolle. Digiohjelma antaa vastauksen kysymyksiin; missä olemme ja mitä tarvitsemme muutaman vuoden kuluttua?

Digitiekartta on toiminnallinen ja ohjaava dokumentti, joka sisältää keinot, joilla digiohjelman päämäärät saavutetaan. Tiekartan tarkoitus on varmistaa, että digiohjelma muuntautuu tehtäväkeskeiseksi. Tiekarttaa päivitetään vuosittain vastaamaan toimintaympäristön muutoksia.

Digiohjelman tavoite on myös varmistaa, että resursoidaan taloudellisesti oikeisiin asioihin. Digiohjelma ja -tiekartta auttavat hallitsemaan kokonaisuutta erityisesti Porvoon kaltaisessa kaupungissa, jossa ict-budjetti on hajautettu toimialoille.

Kuva 1: Digiohjelma ja -tiekartta perustuvat kaupunkistrategiaan.

Kohderyhmät

Digiohjelmaa tehdään kuntalaisten, yritysten, henkilöstön ja matkailijoiden hyväksi sekä tukemaan Porvoon kasvua ja yhteentoimivuutta.

Digiohjelma ja erityisesti digitiekartta ovat toimialoja ohjaavia dokumentteja: ne auttavat varmistamaan, että tarvittava investointi tehdään vuosittain, jotta asetetut tavoitteet saavutetaan.

Rajaukset ja painotukset

Digiohjelma ottaa kantaa ainoastaan Porvoon kaupungin ja sen liikelaitosten digitalisaatioon. Digiohjelma ei ohjaa konserniyhtiöitä.

Vuosittainen talousarvio asettaa kehyksen yhteiselle kehitysbudjetille ja toimialakohtainen sekä toimialasidonnainen asetanta yksittäiselle toimialalle. Henkilöstöohjelma kokoaa yhteisen ja toimialakohtaisen henkilöstöresurssin määrän.

Työstömenetelmät

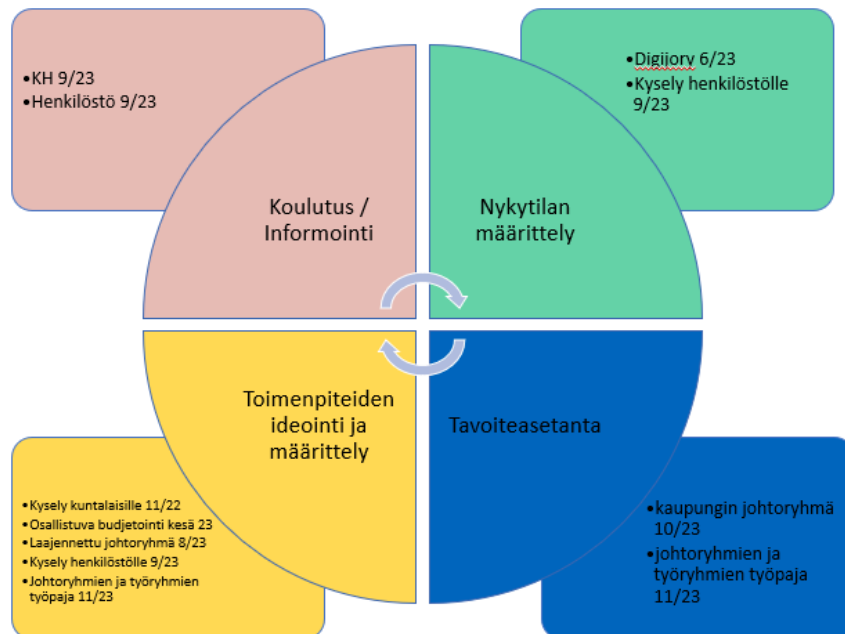
Digiohjelmaa on työstetty osana Kuntaliiton ja FCG:n yhteistä digiverkostoa. Kaupungin digijory on toiminut työn ohjausryhmänä ja aloituskokous pidettiin 15.6.2023.

Syyskuussa 2023 järjestettiin koulutukset digitalisaatiosta kunnissa sekä henkilöstölle että kaupunginhallitukselle.

Arvio nykytilasta tehtiin henkilöstölle suunnatun kyselyn avulla. Kyselyyn osallistui 166 henkilöä syyskuussa 2023. Tulosten perusteella kaupungin johtoryhmä päätti lokakuussa, missä kaupungin painopisteiden tulisi olla.

Sisältöön on vaikuttanut koko henkilöstölle suunnatun kyselyn lisäksi, kuntalaisille keväällä 2023 tehty kysely sekä syksyllä 2023 ensimmäisen kerran toteutetun osallistuvan budjetoinnin ehdotukset. Laajennetulle johtoryhmälle pidetyssä tekoälyseminaarissa työstettiin myös digiohjelman sisältöä.

Kaupungin keskeiset johtoryhmät ja työryhmät työstivät sisältöä laajassa työpaja marraskuussa 2023. Työpajaan osallistui jäseniä kaupungin tietosuoja-, tietoturva-, paikkatieto, tiedon ohjaus ja arkkitehtuuriryhmästä.

Kuva 2: Osallistamisen tavat.

Hallintamalli ja vastuut

Kaupunginhallitus hyväksyy digiohjelman liitteineen. Digiohjelman liitteenä olevaa tiekarttaa seurataan ja päivitetään vuosittain kaupunginhallituksessa, sillä on tärkeää, että käydään jatkuvaa dialogia organisaation suunnasta. Digitiekartta on hyväksyttävä syksyllä, sillä kaupunginvaltuusto hyväksyy tiekartan toteuttamiseen tarvittavat määrärahat talousarvion yhteydessä.

Tiekartan tehtäviä seurataan kaupunginjohtajan asettamassa Digijoryssa, joka kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa. Digijory seuraa lähtökohtien ja suunnan toteutumista, asiakasarvon ja avainonnistumisten sekä tavoitteiden toteutumista. Digijory hyödyntää kaupungin projektityökalua toimenpiteiden seurannassa ja priorisoinnissa. Kustannuksia ja resursien käyttöä seurataan hyödyntämällä kirjanpidon toimintokoodia 1111 Digiohjelma2024.

Strategia ja digiohjelma kuuluu kaikille ja on koko henkilökunnan omaisuutta. Digijory kokoaa henkilöstön ja kuntalaisten uudet ideat ja kanavoi ne kaupunginhallitukselle päätettäväksi tiekartan muodossa.

Johdon rooli on digiohjelman mahdollistaminen ja esteiden poistaminen. Henkilöstö edistää strategiaa omalla osallisuudellaan, oppimisellaan, sitoutumisellaan ja arjen tekojen kautta sekä kuntaverkostojen yhteistyönä.

Viestintä

Ohjelman tavoitteet voivat toteutua ainoastaan, kun riittävän moni osaa ja haluaa toimia ohjelman tai tiekartan mukaan sekä kehittää omaa osaamistaan uusilla toimintamalleilla. Digijoryn jäsenten tehtävä on tehdä digiohjelmasta tunnettu omalla toimialallaan tai liikelaitoksessaan. Lisäksi pyritään kertomaan Lähijohtajainfossa kerran vuodessa digiohjelman tavoitteista. Kaikki uudet työntekijät tutustuvat osana perehdytystä kaupungin keskeisiin ohjelmiin.

Kuntalaisille viestitään toimenpidekohtaisesta edistymisestä ja vuosittainen mittaritieto tuodaan myös kaupungin verkkosivuille kaikkien nähtäville.

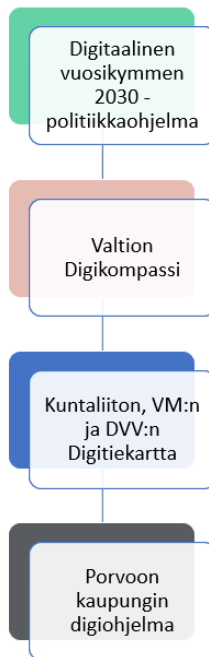
Kokonaiskuva ja aseointi

Digiohjelma on osa kaupungin ohjelmaportfoliota sisältäen poikkihallinnollista ja pääosin lakisääteisiä ohjelmia, kuten esimerkiksi ilmasto ja ympäristöohjelma, henkilöstöohjelma ja hyvinvointisuunnitelma.

Digiohjelma 2024–2026 on jatkoa edelliselle digiohjelmalle, joka sisälsi 52 toimenpidettä ja perustui edelliseen kaupunkistrategiaan. Digiohjelma 2024–2026 sisältää osittain samoja elementtejä kuin edeltäjänsä, mutta omana uutena teemana on ilmastotavoitteiden tukeminen digitalisaation avulla. Osaa toimenpiteistä, joita ei saatu valmiiksi edellisen digiohjelmakauden aikana, edistetään osana tätä digiohjelmaa.

Ohjelman liitteenä (liite 2) on digijoryn arvio Digiohjelmasta 2024–2026.

Porvoon kaupungin digiohjelma on kaupungin oma suunnitelma, joka perustuu EU:n, valtion ja kuntien yhteisiin digisuunnitelmiin.

Kuva 3: Kaupungin digiohjelma osana laajempaa kokonaisuutta.

Rakenne

Dokumentti noudattelee tämän johdantoluvun jälkeen seuraavaa rakennetta:

Luku 2 käsittelee nykytilaa ja toimintaympäristöä. Luvussa tarkastellaan ohjaavaa lainsäädäntöä, strategisia tavoitteita ja toimintaympäristöä.

Luku 3 käsittelee ohjelman tavoitteet. Luvussa tarkastellaan ohjelman painopisteet sekä niistä johdetut tavoitteet.

Luku 4 käsittelee tarvittavia kyvykkyyksiä. Luvussa tarkastellaan mitkä kyvykkyydet tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Luku 5 käsittelee ohjelman toimenpiteitä, ts. tiekarttaa.

Luku 6 käsittelee ohjelman kannatuslaskelmaa ja vaikuttavuutta. Luvussa tarkastellaan sekä ohjelman hyötyjä että kustannuksia.

Liite 1: Digitiekartta. Digitiekarttaa eli toimenpidetaulukkoa päivitetään vuosittain.

Liite 2: Digiohjelman (2020–2023) arvio. Digiohjelman arvio käsittää Digijoryn arvioinnin ohjelmavuosille 2020–2023.

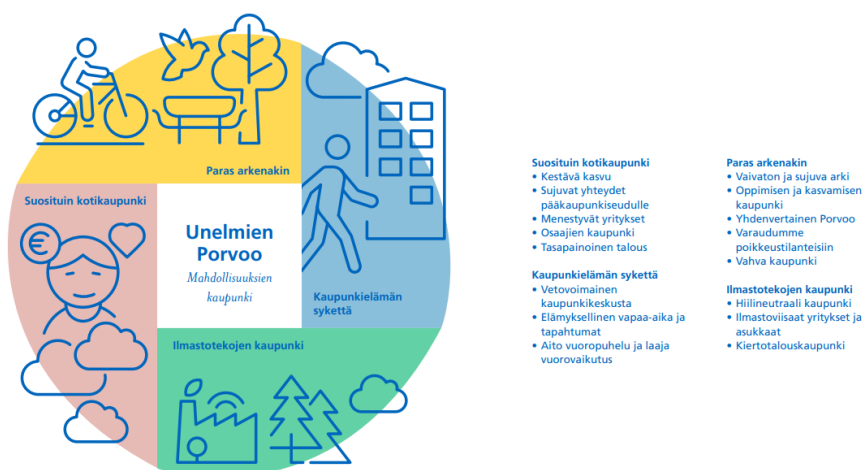
2. Nykytila ja toimintaympäristö

Tässä luvussa käsitellään oletuksia, joiden varassa digiohjelmaa tehdään. Digitalisaatio ei katso rajoja ja kokonaiskuvan saamiseksi on teknologian tuomien mahdollisuuksien lisäksi ymmärrettävä, miten muut globaalisti vaikuttavat ilmiöt (ilmastonmuutos, talous, kyberturvallisuus) vaikuttavat kunnan mahdollisuuteen hyödyntää digitalisaatiota.

Edellinen digiohjelma hyväksyttiin tilanteessa, jossa tulevasta covid19 epidemiasta tai hyvinvointialueuudistuksesta ei ollut tietoa. Toimintaympäristö tulee luonnollisesti myös tämän digiohjelman aikana muuttumaan.

Kaupungin strategiset tavoitteet

Porvoon kaupungin strategian kärkiteemat ovat suosituin kotikaupunki, paras arkenakin, kaupunkielämän sykettä sekä ilmastotekojen kaupunki. Digiohjelmassa täsmennetään tavoitteet digitalisaation osalta unohtamatta kytköstä strategian kärkiin. Kaupunkistrategiaa päivitetään kerran valtuustokaudessa.

Kuva 4: Kaupunkistrategiassa on neljä kärkeä.

Ehkä suurin muutos toimintaympäristössä neljän vuoden takaiseen tilanteeseen on se, että sekä EU:n, että valtakunnallisella tasolla on digitalisaatioon liittyviä ohjelmia ja tavoitteita, jotka vaikuttavat myös kuntaan. Tämä näkyy muun muassa lisääntyvänä sääntelynä ja uusina lakeina.

Euroopan digitalisaatiota ohjaa Digitaalinen vuosikymmen 2030-politiikkaohjelma. Ohjelmassa on asetettu konkreettiset tavoitteet ja päämäärät vuoteen 2030 saakka.

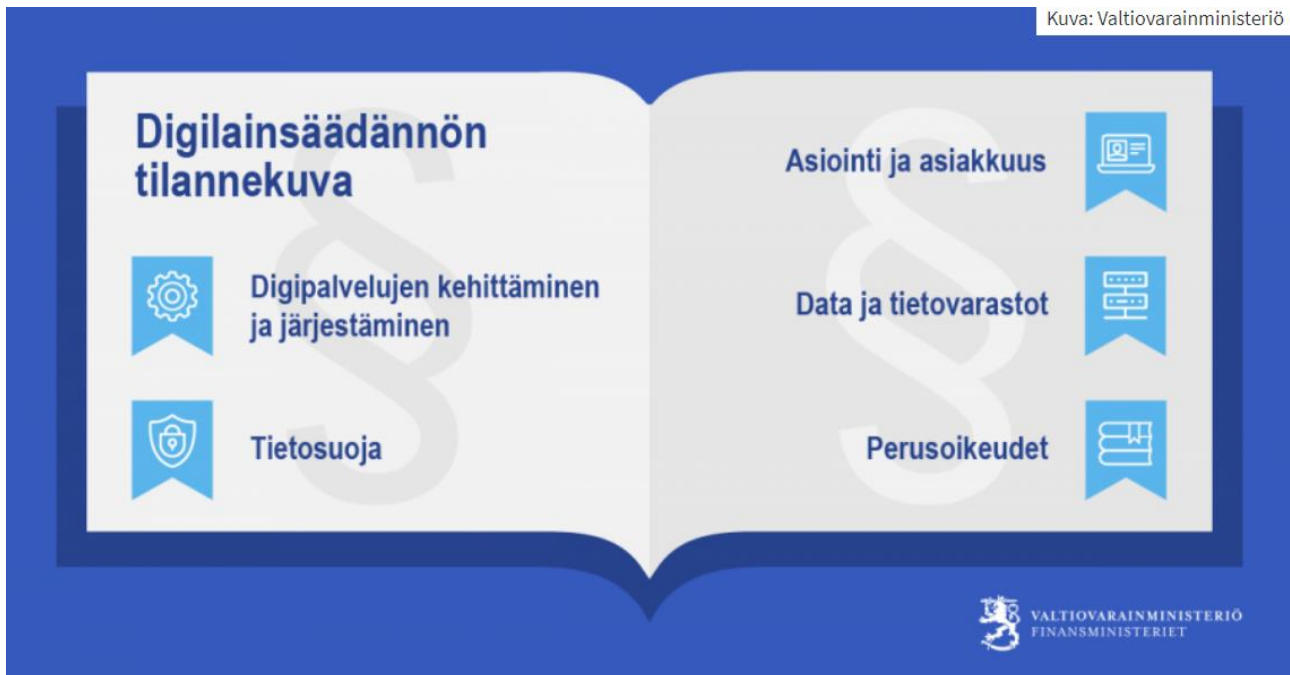
EU:n yhteiset digitavoitteet ovat osaaminen, yritykset, julkiset palvelut ja infrastruktuuri. Näistä tavoitteista suurin vaikutus kaupungille on julkiset palvelut kokonaisuudella. Tähän kokonaisuuteen kuuluu muun muassa digitaalinen henkilöllisyys, joka Suomen osalta tarkoittaa eIDAS asetuksen kansallista valmistelua.

Suomen valtion lokakuussa 2020 hyväksytty Digikompassi on vuoteen 2030 ulottuva kansallinen strateginen etenemissuunnitelma. Digikompassi luo kokonaiskuvan Suomen digitalisaatiokehityksestä ja ohjaa kansallisen kehitystyön suuntaa. Digikompassi sisältää vision, tavoitteet ja niitä tukevat avaintulokset vuoteen 2030. Digikompassi on ohjaava ja hallinnonrajat haastava sekä samalla johdettava ekosysteemyöskentelyyn.

Kuntien digitiekartan avulla vahvistetaan kuntien digitalisaation johtamista. Kuntien digitiekartta on toteutettu yhdessä valtiovarainministeriön, DVV:n ja Kuntaliiton kanssa. Tiekartta konkretisoi Suomen Digikompassin sisältöä Julkiset palvelut -osa-alueen osalta kuntien näkökulmasta.

Lainsäädäntö ja hallitusohjelma

Valtiovarainministeriö on luonut digitalisaatioon liittyvän yleislainsäädännön tilannekuvan eli mitä vähintään tulee ottaa huomioon, kun kehitetään digitaalisia palveluita. [Digilainsäädännön tilannekuva | Suomidigi.](#)

Kuva 5: Digilainsäädännön tilannekuva.

Tulevina vuosina on huomioitava lukuisia uusia lakeja ja säännöksiä, joita valmistellaan sekä EU-tasolla että kansallisesti. EU tasolla korostuvat julkisten palveluiden helppokäyttöisyys ja tunnistautuminen sekä tietosuoja (Data Act).

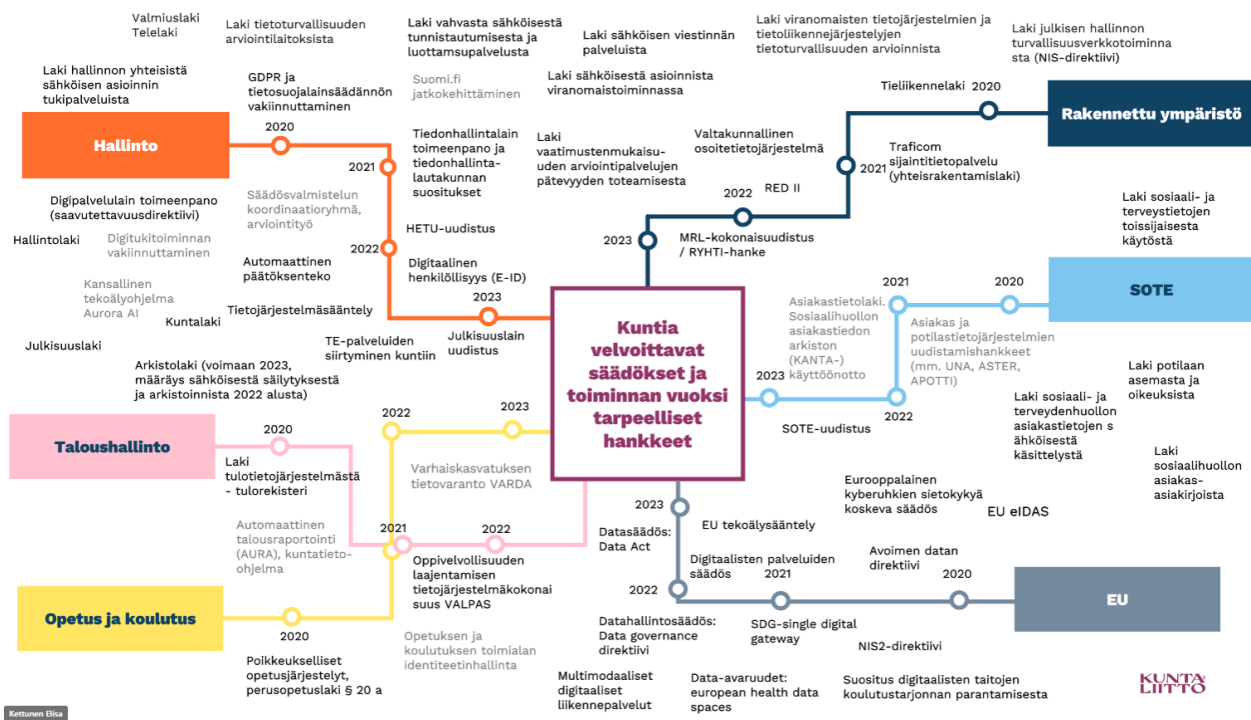
Kansallisesti on tulossa monta uutta lakipakettia, jotka vaativat toiminnallista muutosta ja järjestelmien kehittämistä (kuva 6). Keskeisiä uudistuksia Porvoon kaupungin osalta ovat Rakennetun ympäristön digiuudistus, TE24¹ uudistus, Koto25² uudistus, SDG³ asetus, hankinnasta maksuun infrastruktuuri ja digitaalinen henkilöllisyys ja lompakko.

Näiden lisäksi, erityisesti tekoälyn ja datan sääntelyä ollaan lisäämässä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Esimerkkejä tulevasta sääntelystä ovat datahallinta-asetus, tekoälysäädös, datasäädös ja avoimen datan direktiivi ([EU:n digisäädöksillä luodaan pelisääntöjä digitaalisen ajan toimintaympäristöön - Valtiovarainministeriö \(vm.fi\)](#)).

¹ Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistaloudelle. Linjaus liittyi hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Pääministeri Petteri Orpon hallitus toimeenpanee uudistuksen

² Kotoutumisen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden tarkoituksena on tukea kuntien kotoutumisen asiakastyötä, parantaa tiedonvaihtoa kotoutumisen toimijoiden välillä ja tuottaa tietoa kotoutumisen tiedolla johtamista varten kunnallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. Tietojärjestelmäpalvelut voidaan ottaa kunnissa käyttöön 1.1.2025 lähtien.

³ Single Digital Gateway (SDG) eli asetus Digitaalisen palveluväylästä on EU-asetus, jonka tarkoituksena on auttaa ihmisiä ja yrityksiä toimimaan Euroopan Unionin alueella entistä helpommin. Asetuksen päämääränä on lisätä, täydentää ja selkeyttää EU:n sisämarkkina-asioita koskevaa verkossa jo olevaa tietoa.

Kuva 6: Kuntia velvoittavat säädökset.

Orpon hallitusohjelmassa on myös useampi digikirjaus, joista luvatjavalto.fi -palvelun suurempi rooli, pilvistrategia, ihmislähtöinen ajattelu, kansallinen yhteentoimivuus, eIDAS⁴ ja identiteettilompakko ovat omiaan vaikuttamaan myös kaupungin toimintaan sekä palvelutuotantoon.

Hallitusohjelmassa on myös kirjaus siitä, että in-house ostamista rajoitetaan. Tämän toteutuessa kaupungin (tai HPK Palvelut Oy:n) pitänee uudelleen kilpailuttaa ne järjestelmät, jotka on ostettu in-house toimijoilta Kuntien Tieralta ja Sarastialta. Näitä palvelu- ja/tai järjestelmäkokonaisuuksia on yhteensä noin 10. Tämä luonnollisesti tarkoittaisi sitä, että

⁴ eIDAS tarkoittaa sähköistä tunnistamista, todentamista ja luottamuspalveluja. EIDAS-asetuksella luotiin puitteet sen varmistamiseksi, että yritysten välinen sähköinen vuorovaikutus on turvallisempaa, nopeampaa ja tehokkaampaa riippumatta siitä, missä Euroopan maassa ne tapahtuvat.

muut kehitystyöt viivästyvät.

Uudet teknologiat

Teknologia luo uusia toimintatapoja ja muuttaa miten toimimme. Teknologian ymmärtäminen yhteiskunnassa ja sen hyödyntäminen eri toimialoilla korostuu.

Vuotta 2023 on kutsuttu generatiivisen tekoälyn läpimurtovuodeksi. Luovan tekoälyn työkalujen käyttö on kasvanut räjähdysmäisesti ja muutos verrattuna aiempiin vuosiin on, että tekoäly on koskettanut ei vain teknologia-alan työntekijöitä.

Luovan tekoälyn lisäksi myös muut tekoälyn muodot tekevät tuloaan kaikilla toimialoilla, esimerkiksi puheenohjaus, kuvantunnistus ja sentimenttianalyysi.

Myös pilvipalvelut, robotiikka, esineiden internet ja sensorit sekä biometriikka ovat teknologioita, joiden avulla palveluita voidaan optimoida entistä paremmiksi.

On myös huomioitava yhteinen kansallinen infrastruktuuri, esimerkiksi X-Road teknologiaan perustuva suomi.fi -palveluväylä, kansalliset rajapinnat ja pelisäännöt.

Kyberturvallisuus

Vihamielisen kybertoiminnan yleistymisen, laajentumisen ja moninaistuminen vaikuttaa myös Porvoon toimintaympäristöön.⁵ Kansallinen kyberuhkataso on noussut Suomessa ja geopoliittisen tilanteen kärjistyminen heijastuu jatkossakin kyberturvallisuusympäristöön.

Kansallisen kyberturvallisuuden koordinoitikeskuksen (NCC-FI) toiminta käynnistyi vuoden 2023 alusta. Keskus sijaitsee Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin Kyberturvallisuuskeskuksessa ja rahoitus saadaan Digitaalinen Eurooppa-ohjelmasta. Kansallinen koordinoitikeskus kokoaa ja kehittää kansallista kyberturvallisuuden osaamisyhteisöä. Kaupungille tämä tarkoittaa parempaa mahdollisuutta kehittää omaa osaamista yhteistyössä muiden kanssa.

Kyberturvallisuusdirektiivi (Network and Information Security, NIS2) astuu voimaan 10/2024. Sen tavoitteena on parantaa kriittisten toimialojen ja keskeisten palveluiden häiriönsietokykyä ja valmiutta kyberuhkia vastaan. Kaupungin osalta tämä lisää vaatimuksia järjestelmien osalta.

⁵ Poikkihallinnollinen selvitys viranomaisten toimintaedellytyksistä eri kyberuhkia vastaan julkistettu 04/23. [Selvitys viranomaisten toimintaedellytyksistä kyberturvallisuudessa - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Ilmasto ja ympäristö

Tieto- ja viestintätekniikan päästöt ovat yksi nopeimmin kasvavista yksittäisistä hiilidioksidin päästölähteistä. Yhä lisääntyvät ohjelmistot ja laitteet kasvattavat energiankulutusta ja sen seurauksena myös päästöjä. ICT-alan osuus maailman sähköenergian kulutuksesta on noin 4–10 prosenttia.

Euroopan unioni on sitoutunut hiilineutraaliin Eurooppaan vuoteen 2050 mennessä ja Porvoon kaupunki on asettanut tavoitteeksi olla hiilineutraali jo vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteet vaativat toteutuakseen päästövähennyksiä myös digitalisaation osalta. Toisaalta digitalisaation avulla voidaan edistää luonnon monimuotoisuutta ja vähentää päästöjä esimerkiksi edistämällä kiertotaloutta.

Organisaatiouudistukset

Kaupungin organisaatio muuttui vuoden 2023 alusta hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Samaan aikaan HPK Palvelut Oy yhtiöityi, jolloin perus ICT-palvelut eivät enää ole osa kaupungin organisaatiota. Perus ICT –palveluiden laatu määrittelee kaupungin ICT –infrastruktuurin kyvykkyyden ja valmiustason.

Isot organisaatiouudistukset ja muutokset, covid19 pandemian lisäksi, ovat jättäneet kehitysvelkaa. Digitalisaatio on pitkälti muutosta, ja muutos vaatii energiaa, aikaa ja voimaa, jota ei organisaatiosta aina ole löytynyt suurien muutosten keskellä.

Organisaatiouudistuksen myötä osa tehtävistä päätettiin uudelleen organisoida. Digituen koordinointi on esimerkki tehtävistä, jonka pysyvyyttä ei pystytty huolehtimaan organisaatiouudistuksen yhteydessä.

Resurssointi on haastavaa ja kilpailu osajista on kovaa. Kaikkien kuntien lisäksi nyt myös hyvinvointialueet kamppailevat samoista osajista. Hyvinvointialueuudistuksen myötä alueen työvoiman saatavuus on heikentynyt.

Organisaatiouudistukset jatkuvat kaupungin sisällä – vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät valtioilta kuntien tehtäväksi. Porvoon kaupunkiin tulee uudistuksen myötä noin 60 lisähenkilöä sekä noin 5 uutta järjestelmäkokonaisuutta, joiden pitää toimia yhteen jo nykyisen järjestelmäkokonaisuuden kanssa.

Tilanne, jossa kaupungin ja hyvinvointialueen yhdessä omistama yhtiö tuottaa ICT-palveluita kahdelle omistajalleen, vaatii alueellisen yhteistyön ja yhteentoimivuuden sujuvan moitteettomasti. Yhteistyön rakentaminen vaatii panostuksensa kaikilta osapuolilta myös tulevana vuosina.

Henkilöstön ja organisaation digitalisaatiotaso

Porvoon kaupungin henkilöstölle suunnattu digitalisaatiokysely toteutettiin syyskuussa 2023. Kysely oli avoinna kolme viikkoa ja siihen vastasi 166 henkilöä. Kyselyssä pyydettiin arvioimaan omaa sekä organisaation digitaalista osaamista, laitteiden ja ohjelmiston käytettävyyttä, datan ja tiedon hyödyntämistä ja sähköisten palveluiden ja asiointimahdollisuuksien kattavuutta ja laatua.

Kuva 7: Digitalisaatiokyselyn tulokset.

Tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden hyödyntäminen työssä ja henkilökohtaisen digitaalisen osaamisen katsotaan olevan hyvällä tasolla. Datan ja tiedon hyödyntäminen arvioidaan verrattain heikoksi.

Talous ja panostukset digitalisaatioon

Kuntien edellytykset panostaa digitalisaatioon ovat heikentyneet aikaisempaan. Edellisen hallituskauden aikana valtio myönsi digikannustinrahaa kunnille ja tämä oli tuki, jota Porvoon kaupunki hyödynsi laajalti. Porvoon osallistui vuosina 2020–2023 kymmeneen valtiovarainministerin digikannustinrahalla rahoittamaan projektiin.

Nykyisessä hallitusohjelmassa ei ole kirjausta valtion digituesta kunnille. Lisäksi valtionosuudet kunnille pienenevät samalla kun Porvoon kaupungin yhteisöveroennusteet ovat laskussa. Heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa digitalisaatiohankkeiden rahoitus ja resurssointi vaatii päättäjiltä visionääristä johtajuutta.

3. Tavoitteemme

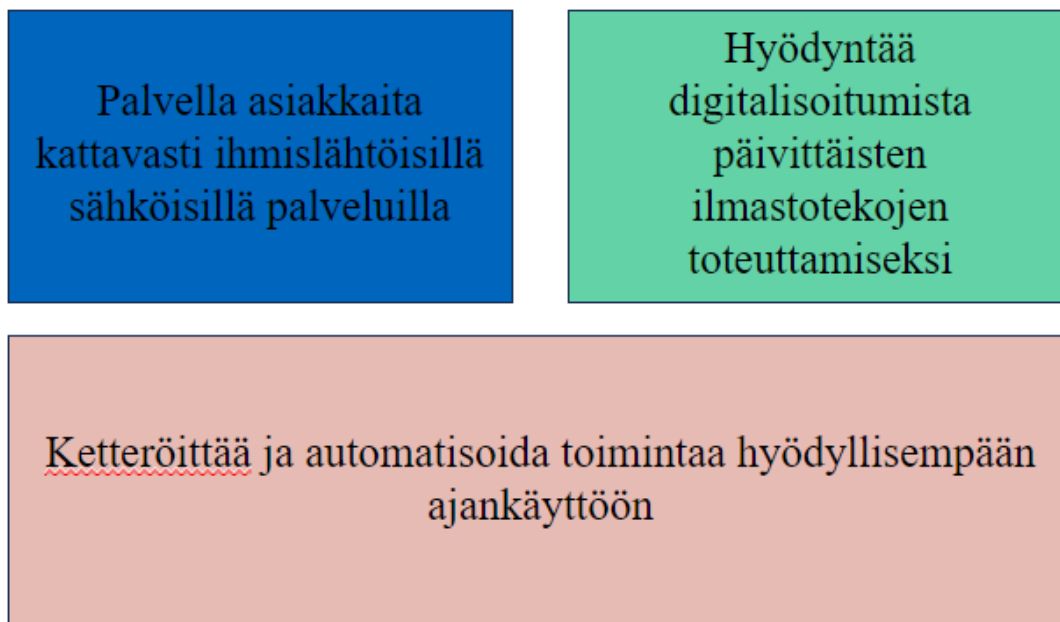
Kaupungin tavoite on hyödyntää digitalisaatiota saavuttamaan kaupunkistrategian tavoitteet.

Digitalisaation tavoite on mahdollistaa se, että voimme palvella kuntalaisia aikaisempaa kattavammin ihmislähtöisillä sähköisillä palveluilla (a).

Kaupungin tahtotila on hyödyntää digitalisoitumista päivittäisten ilmastotekojen toteuttamiseksi (b). Ekologisesti kestävä digitalisaatio tarkoittaa energiatehokkuutta, hiiletöntä sähköä, datatalouden ilmastoystävällisyyttä, laitteiden käyttöiän pidentämistä, arvometallien kierrätystä, henkilöstön tietoisuuden lisäämistä sekä nousevien teknologioiden hyödyntämistä.

Digitalisaatio on kaupungille myös sitä, että teknologian, oikean tiedon ja prosessien avulla ketteröitämme ja automatisoimme toimintaa vapauttaen aikaa hyödyllisempään ajankäyttöön (c).

Digitalisaation avulla mahdollistamme ihmislähtöisiä palveluita, kestävää kehitystä ja uudistumista kuntalaisten, kaupungin henkilöstön ja sidosryhmien hyväksi.

Kuva 8: Digitalisaation tavoitteet.

Tavoitteiden yhteys kaupunkistrategian teemoihin

Digitalisaatiosta saadut hyödyt ja tavoitteet voidaan yleisesti jaotella kolmeen:

- 1) uudistuminen
- 2) ihmislähtöisyys ja
- 3) kestävyys.

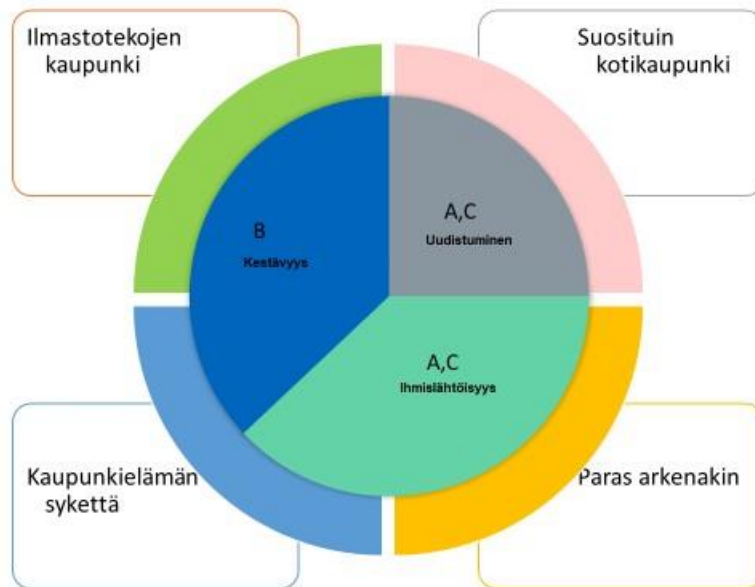
Kaupungin osalta uudistuminen tarkoittaa esimerkiksi, että työt tehdään sujuvammin kuin aikaisemmin, jolloin henkilöstötyytyväisyys nousee ja uudet osaajat hakeutuvat kaupungille töihin (suosituin kotikaupunki). Uudistuminen voi myös tarkoittaa sitä, että alueen elinvoima paranee, joka edistää kestävästä kasvusta (suosituin kotikaupunki).

Ihmislähtöisyys ilmenee parempana asiakaskokemuksena, vaivattomana ja sujuvana arkena (paras arkenakin) tai avoimuutena, joka johtaa vahvempaan kaupunkiin (paras arkenakin). Yksilön merkitys korostuu ja vastuu kasvaa omien tietosisältöjen osalta.

Kestävyys tarkoittaa sekä pienempiä kustannuksia, säästettyä työaika (vahva kaupunki) että resurssien tehokkaampaa hyödyntämistä ilmaston näkökulmasta. Kestävyys voi myös

tarkoittaa sujuvampaa yhteistyötä, ts. kestävästä sosiaalista kehitystä, joka on omiaan edistämään aitoa vuoropuhelua ja edistämään kaupunkielämän sykettä.

Jokainen digiohjelman tavoite tukee yhtä digitalisaation yleistä hyötyä ja 1-2 kaupunkistrategian teemaa.

Kuva 9: Tavoitteiden (A-C) yhteys digitalisaation hyötyihin ja kaupunkistrategian kärkiin.

4. Tarvittavat kyvykkyydet ja edellytykset

Jotta saavutamme digiohjelman tavoitteet, on meidän varmistettava, että meillä on oikeat kyvykkyydet ja edellytykset hyödyntää digitalisaatiota. Kyvykkyydet jakautuvat neljään kategoriaan:

- 1) **Digitaalinen sivistys**, sisältäen kuntalaisten digitaaliset perustaidot sekä henkilöstön digitaalisen kypsyystason.

-
- 2) **Tiedon laatu ja hallinta**, joka mahdollistaa sujuvan työskentelyn, päätöksenteon ja tiedon hyödyntämisen esimerkiksi resurssien ja palveluiden kohdentamisessa, automaattisessa päätöksenteossa tai tekoälysovelluksissa.
 - 3) **Jatkuvuuden varmistaminen**, sisältäen kokonaisturvallisuusajattelun ja resilienssin huomioimisen, kumppanuussuhteet sekä työkalujen ajantasaisuuden.
 - 4) **Yhteiskehittäminen**, johon kuuluu sekä kyky vaikuttaa julkisen toimialan digitalisaatioon omalla panoksellamme, että yhteentoimivuuskyky muiden organisaatioiden, palveluiden ja järjestelmien kanssa.

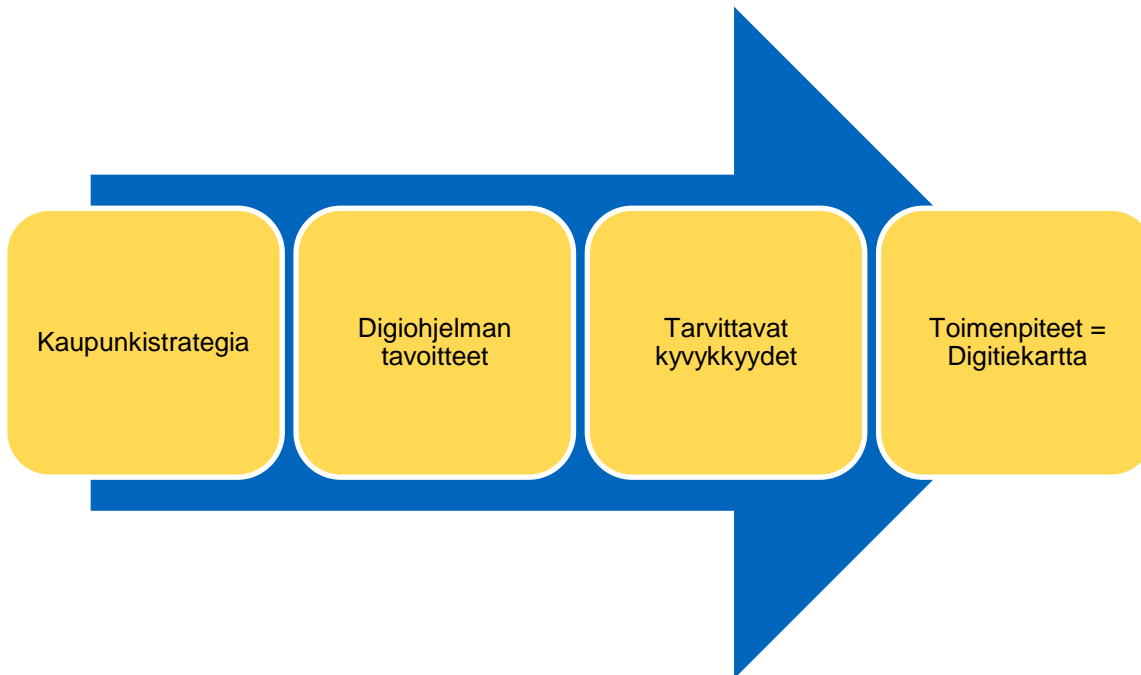
Varmistamme kyvykkyydet edistämällä toimenpiteitä, jotka ensi sijassa lisäävät mahdollisuutemme saavuttaa digiohjelman tavoitteet. Kyvykkyyksille ei kuitenkaan aseteta tässä ohjelmassa seurattavia mittareita, vaikka niitä operatiivisessa toiminnassa tulisi seurata.

Esimerkkejä kyvykkyyden mittareista ovat:

1. Henkilöstön digikoulutukseen käytetty aika
2. Tukipalveluiden toimivuus
3. Riippumattomuus ajasta ja paikasta toteutuminen
4. # kansalliset ja alueelliset verkostot, joissa vaikutetaan
5. Tiedon laadun mittarit ja niiden seuraaminen
6. Kuntalaisten ja elinkeinotoimintaa harjoittavien digitaidot
7. Digitukipalveluiden määrä
8. Hankintailmoituksissa huomioitu MitViD kriteeristö
9. Digitalisaation edistämiseen asennoituminen.

5. Toimenpiteet = Digitiekartta

Toimenpiteet (projektit) johdetaan tavoitteista, tarvittavista kyvykkyyksistä ja ne muodostavat vuosittaisen tiekartan. Tiekartta on iteratiivinen suunnitelma, joka hyväksytään kaupunginhallituksessa vuosittain. Tiekarttaa seurataan ja johdetaan digijoryssa.

Kuva 10: Kaupunkistrategiasta digitiekarttaan.

Toimenpiteiden tarkastelu eri lähestymistavoin

Sen lisäksi, että luodaan yhteys toimenpiteen ja tavoitteen välille, tiekartan toimenpiteitä voidaan tarkastella eri lähestymistavoin.

- 1) Mitä tavoitetta (A, B, C, kyvykkyydet) toimenpide edistää.
- 2) Mihin tasoon toimenpide liittyy. Tasolla tarkoitetaan
 - digitaalinen perusta (sisältää digiturvan)
 - kaupungin yhteiset ratkaisut (TORI=toimialariippumattomat)
 - toimialakohtaiset muutokset (sovellukset) (TOSI=toimialasidonnaiset)
 - analytiikka/data
- 3) Mihin toimenpide perustuu:
 - Lakisääteinen velvoite
 - Strategia
 - Järjestelmän tuki loppuu
 - Poliittinen päätöksenteko.
- 4) Mikä on pitkän ajan hyöty
 - uudistuminen

- ihmislähtöisyys
 - kestävyys.
- 5) Kuka hyöttyy pääasiassa toimenpiteestä
- kuntalainen
 - yritys
 - matkailija
 - henkilöstö
 - ilmasto.
- 6) Mikä on toimenpiteen kustannuskokoluokka
- S (voidaan tehdä nykyisillä resursseilla)
 - M (vaatii määräaikaisen lisäyksen talousarvioon ja/tai henkilöstösuunnitelmaan)
 - L (vaatii pitkäaikaisen lisäyksen talousarvioon ja/tai henkilöstösuunnitelmaan)
- 7) Kuinka suuri vaikuttavuus toimenpiteellä on:
- S (kertaluontoinen vaikuttavuus tai vaikutus pieneen määrään ihmisiä)
 - M (jatkuva vaikutus pieneen määrän henkilöitä tai kertaluontoinen vaikutus suureen joukkoon ihmisiä)
 - L (jatkuva vaikutus suureen joukkoon ihmisiä).
- 8) Toimenpiteen kehittämismalli
- verkosto
 - itsenäinen

6. Arviointi

Digitalisaatiolla ei ole itseisarvoa vaan jokainen toimenpide tehdään, jotta saavutetaan haluttu tavoite ja hyöty. Myös kaupungilla on rajallinen määrä resursseja ja siksi digiohjelmaan on seurattava hyötyjen lisäksi kustannuksia. Kannattavuuslaskelmassa verrataan lyhyen aikavälin hyötyjä kustannuksiin.

Hyödyt

Digitalisaation pitkän ajan hyötyjä, ts. vaikuttavuutta (uudistuminen, ihmislähtöisyys, kestävyys), voidaan johtaa suoraan strategian tavoitteista ja pyritään mittaamaan yhdellä vaikuttavuusmittarilla per toimenpide. Vaikuttavuusmittari valitaan kaupungin strategian mittareista.

Lyhyen aikavälin hyötyjä mitataan tulosmittareilla. Digiohjelmassa asetetaan kolme tulos- tai muutosmittaria per digiohjelman tavoite. Mittareiden avulla strategiset tavoitteet pyritään kääntämään konkreetian ja toiminnan tasolle.

Tulos- ja muutosmittarit

Vain muutamaa alla olevaa mittaria on seurattu aikaisemmin, jolloin tavoitetason määrittely on hankalaa. Näin ollen mittareiden kehittymistä seurataan tarkemmin kuin absoluuttista tasoa.

	Mittari	Lähde
Palvella asiakkaita kattavasti ihmislähtöisillä sähköisillä palveluilla (a)	<ol style="list-style-type: none">1. Digikanavassa olevien julkisten palveluiden prosenttiosuus ja digiaste.2. Digitaalisten palveluiden käyttömäärät, kustannukset ja asiakastyytyväisyys.3. Kansallisesti sovitut merkittävimmät elämäntapahtumat⁶: # yhteentoimivat digitaaliset ja mahdollisuuksien mukaan automaattiset palvelut	<ol style="list-style-type: none">1. YritysDigi-hankkeen palvelulupauskyselyn digiaste-mittari.2. ePorvoon ja verkko-kaupan kävijämäärä sekä DVV, Suomi.fi laatutyökalusta asiakastyytyväisyys.3. Relevanttien toimenpiteiden edistyminen, liikennevalo.
Hyödyntää digitalisointumista päivittäisten ilmastotokejen toteuttamiseksi (b)	<ol style="list-style-type: none">1. Ict-laitteiden hyötyaste.2. Energian ja muiden luonnonvarojen kulutuksen seuraamisen mahdollistaminen.3. Ympäristönäkökulmat osana ICT-hankintoja	<ol style="list-style-type: none">1. Toimittajan raportointi.2. Seurattavien prosessien lukumäärä kasvaa.3. MitViDi-arviointikehikko, ml konesalikapasiteetin käyttö.
Ketteröittää ja automatisoida toimintaa	<ol style="list-style-type: none">1. # prosessia muutettu tai yhtenäistetty	<ol style="list-style-type: none">1. Toimenpiteiden edistyminen ja/tai automaattisten

⁶ <https://www.suomidigi.fi/blogit/asiantuntijatuki/merkittavat-elamantapahtumat-ohjaavat-julkisten-palvelujen-digitalisaatiota>

hyödyllisempään ajankäyttöön (c)	<ol style="list-style-type: none"> 2. Järjestelmien tehokkaampi hyödyntäminen ja harmonisointi 3. Olemassa olevan tiedon käytettävyys ja tehokas hyödyntäminen työssä, johtamisessa ja päätöksenteossa. 	<p>työnkulun lukumäärä.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Integraatioiden lukumäärä ja päällekkäisten järjestelmien lukumäärä. 3. Kaupungin yhteisten raporttien käyttöaste.
---	---	--

Kustannukset

Kustannusten käyttöä seurataan hyödyntämällä kirjanpidon toimintokoodia 1111 Digiohjelma2024. Keskeinen prosessimittari, jota seurataan kaikissa toimenpiteissä, on käytetyt resurssit.

Seuranta

Tätä ohjelmaa seurataan kahdella eri tasolla:

- toimenpidekohtainen edistymisen arviointi, kustannusten seuranta ja kannattavuuslaskelma digijoryssa
- kerran vuodessa tapahtuva mittaritiedon yhteen koonti, joka tuodaan toimenpidekohtaisen edistymisarvioinnin, kustannusseurannan ja vaikuttavuusarvioinnin lisäksi kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Toimenpidekohtainen edistyminen ja vuosittainen mittaritieto tuodaan myös kaupungin verkkosivuille kaikkien nähtäville.

Liite 1: Tiekartta

Liite 2: Digijoryn arvio edellisestä digiohjelmasta

Digiohjelma on ohjannut kaupungin tekemistä.

monipuolisuus

Selkeä ulkoasu ja esitystapa. Pyrkimys kiinnittyä strategiaan. Ohjelman tekijät ovat ymmärtäneet hyvin ohjelman tarkoituksen.

Toimialueet ovat ohjelman myötä pysähtyneet pohtimaan digitalisaation mahdollisuuksia.

Selkeät tavoitteet ja riittävästi konkretia. Asiakkuudet näkyviin paremmin ja millaista johtamista vaatii. Osaaminen myös.

Digiohjelma on muodostanut selkeän kuvan niistä asioista, joita halutaan viedä eteenpäin ohjelman aikana.

Ohjelman rakenne on selkeä. Kolmeen aihealueeseen jako on ymmärrettävä.

Vaatisi tarkempaa tutustumista. Konkretia ja asiakasymmärrys tavoitteiden laadinnassa otettava huomioon.

Digiohjelma on hienosti taitettu :)

Kattavuus, strategiset tavoitteet ja yksittäiset toimenpiteet

Kaupungilla on vahva tahtotila toimia nykyaikaisesti ja olla digitalisuuden "ajan hermolla"

Ajantasaisuus - ohjelmaa on ylläpidetty ja edistetty

Digijoryn parannusehdotuksia:

Digiohjelmassa voisi tuoda paremmin esiin, mitkä ovat vaikutukset asiakkaaseen

Bedömningen av resurseringen skulle vara bra att ta med.

Digiohjelmassa voisi näkyä paremmin kuntien yhteiskehittäminen

Palvelun laatu ja saavutettavuus digiasioissa niin kaupungin sisäisesti kuin ulkoisesti.

Sisäiset ja ulkoiset asiakkuudet paremmin eriteltynä. Samoin viestintä ja jalkauttavat keinot ja resurssit näkyviin.

Digiohjelmalle pitäisi olla parempi strateginen pohja, johon kiinnittyä.

Kuvan esitetyt tavoitteet helpottaisivat ohjelman viestin viemistä eteenpäin henkilöstölle.

Kokonaisuudet laajoja, onko haasteena, että asioita jää huomioimatta? ollaanko tarpeeksi tietoisia asioiden etenemisestä?

Digiohjelmassa voisi olla selkeämmät tarkistuspisteet, joille on määritelty mitattava tavoite.

visio siitä mitä halutaan ohjelmalla saavuttaa.

Vaikuttanut vähän, koska ohjelmaa ei tunneta riittävän hyvin.

Pohdi vaikuttavuutta. Onko nykyinen digiohjelma vaikuttanut toimialan/liikelaitoksen toimintaan?

10 Answers

Kuinka paljon toimialueiden ict-kehittäminen on tapahtunut digiohjelman ulkopuolella?

On vaikuttanut, on pohdittu esim maksamiskäytäntöjä asiakkaiden näkökulmasta.

En osaa sanoa.

Kyllä on. Sähköinen arkistointi, allekirjoitukset, CRM - palvelu jne ovat tehostaneet työntekoa huomattavasti. Enemmän aikaa asiantuntijatyöhön kun monet pienemmät osa-alueet on saatu digin pariin

Työskentelytapoihin on tullut muutosta - tietoon perustuvaa johtamista ja päätöksentekoa. Huomattu kehittämisen tarvetta ja lähdetty toimimaan tarpeen mukaisesti.

On ja voisi jatkossa vaikuttaa vielä enemmän. Tukea tarvitaan vielä lisää, jotta saadaan hyödyt irti. Meillä kohderyhminä 1500 henkilöstöä ja noin 10 000 lasta+ huoltajat=30 000 porvoolaista.

Onko digiohjelma vaikuttanut siihen miten toimialalla/liikelaitos on budjetoitunut tekemistään?

Kun me onnistumme, Porvoo onnistuu. Tunnelmaan vaikuttaminen??

Vaikuttanut vähän, koska ohjelmaa ei tunneta riittävästi.